

jutu ei võinud kuulda. Mõnel inimesel on rohkem sõnu kui mõistust, ja need on igas kohas kõige furjemad kisa-fused, ja teised neist veel rumalamad kiitvad taga: „Digus! digus! nõnda peame tegema!“ — Suurem osa neist tagakiitjatest ei tea sagedasti, mis asja pärast wateeldakse, weel vähem kannab nende lühike aru aramõista, mis tulu ehk kahju ühe kogukonnale seda mõõda mõib tulla, kuida ees seisus, se on: kogukonna walitus saab jalule seatud. — Kes sõherdusi walitemisi enne oma filmaga näinud, ei tohi imeksigi panna, kui meie maal esimese walitemise juures sõherdusi kõwerusi enamist igal pool nähti. — Seitakse ommetegi targemate meeste keskes mõnekorra walitemise pääwadel káratsemist ja kisa, sest et mõned otseski kiuste pärast oma tuju püüdwad ajada. Kuis tohiksimé Gestirahwast paremat loota, kus asi alles uus, ja oma jalale toetamine wast algamas on. Mitmed lumed saawad weel meie luhadele sadama ja kewadel jälle lagunema, enne kui lugu selle poolt paremaks läheb. — Meie arwates mõiks — kui Udu- ja Tuisukülad mahaarwame! — piisut kogukondast leitama, kus paar osawad ja õiglast meest ei elaks, keda kogukonna wanemaks sünniks waliteda, kui suuremal hulgal walitejatel prillid nina peal ei seisaks, mis neil nägemist segawad, nõnda et nemad endid klaaside läbi waadates wága targad ja teised kõik rumalad näawad. Sõherdusi sündind tarfu leitakse igas kohas, neil ei ole õpimisega midagi tegemist. Nende isetarkade selts nähti faa ***; wallas walitemise pääwal nii perekas, et õpetusest tarkust otsijad nende uhkuse tuulest kõik laiale puhuti ja wiimaks üks kogukonna ees seisus jalule asu-

tati, mis ennast raha eest teistele oleks tohtind näidata. Aga ülewaataja kohtul oliwad paremad filmad peas, mis pärast kogukonna wanemaks wárwitud ja kolm teist wolimeest ei üksnes mitte kiinnitatud, waid kindel kást anneti, walitemist teistkorda ja targemal wiisil etewõta. Se kogemata juhtumine taltsitas natuke mehi, nõnda et teisel walitemise pääwal palju vähem kisa, aga rohkem mõistust náhtawale tõusis, mis läbi Peeter Mõistand kogukonna wanemaks waliteti.

Mis mitmelt poolt juba enne uue Kogukonna seaduse wáljatulikut kardeti, ja mis tána pääwal weel mitmest suust kuuleme: „Seadus pidada paarkümme aastat warem olewa wáljatunud, kui rahwas tema wáaraliseks ei olla kaswanud,“ — ei wõi meie mitte tõeks kiita. Laps ei õpi warem kõndima, kunni teda emasülest ja kátkist pórاندale pannakse, kus ta roomates ja sipeldates niikaua oma liikmeid karastab kui jalule toetama ja kõndima lähed. Tema kukkub kül esotsalt sagedasti nina ja p—se peale, aga õpib aega mõõda káimist wõõra tugita. Kus rahwas ifa teiste abiga ja wõõra karkude naal pääwaliku tallitust harinud toimetama, seal ei pease nemad elu aeg lapse kingadest wálja, ega tule neil meele, et mõni tük omal jõul niisama hõlpsalt mõiks edasi minna. Kes ujumist tahab õpida, peab esiteks wete minema; tahaks ta nii kaua kuiwal maal oodata, kui ujumise osawus ise enesest tuleks, siis ei saaks temast ial ujujat. — Uues kogukonna seaduses seisab wahendil, mis meid kolme aastaga mehe ealisemaks teeb, kui temata ehk weel kolmekümme aastaga ei oleks saanud. Mäüd on mõni mees kogemata unest árganud ja aru háland saama, et